

Lieta C-168/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 16. marts

Iesniedzējtiesa:

Cour de cassation (Francija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 26. janvāris

Kasācijas sūdzības iesniedzējs:

Procureur général près la cour d'appel d'Angers

I. Kasācijas tiesvedības priekšmets un faktiskie apstākļi

- 1 Ar 2009. gada 9. oktobra spriedumu *Corte di appello di Genova* (Dženovas Apelācijas tiesa, Itālija) piesprieda KL brīvības atņemšanas sodu par četriem noziedzīgiem nodarījumiem, kas veikti pret G-8 samitu vērstās protesta akcijas laikā.
- 2 Smagākais brīvības atņemšanas sods (desmit gadi) tika piemērots par noziedzīgu nodarījumu “*devastazione e saccheggio*” (postīšana un laupīšana) (*Codice penale* [Itālijas Kriminālkodeksa] 419. pants), kas ietver septiņas darbības, kuras veido vienotu pārkāpumu, proti
 - 1) pilsētas iekārtojuma un sabiedriskā īpašuma bojāšana;
 - 2) būvlaukuma bojāšana un izlaupīšana;
 - 3) kredītiestādes “Credito Italiano” telpu pilnīga sabojāšana;
 - 4) transportlīdzekļa “Fiat Uno” pilnīga sabojāšana, to sadedzinot;
 - 5) kredītiestādes “Carige” telpu bojāšana, izraisot ugunsgrēku;
 - 6) transportlīdzekļa “Fiat Brava” pilnīga sabojāšana, to sadedzinot;

- 7) lielveikala demolēšana un izlaupīšana.
- 3 *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) noraidīja KL apelācijas sūdzību.
- 4 2016. gada 6. jūnijā Itālijas tiesu iestādes pret KL izdeva Eiropas apcietināšanas orderi, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodus.
- 5 Ar 2020. gada 4. novembra spriedumu *Chambre de l'instruction d'Angers* (Anžē izmeklēšanas palāta, Francija) būtībā atteicās nodot KL Itālijas iestādēm un izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, ciktāl orderis tika izdots ar mērķi izpildīt desmit gadu brīvības atņemšanas sodu par postīšanu un izlaupīšanu.
- 6 Proti, Izmeklēšanas palāta norādīja, ka divas no šī nodarījuma darbībām nebija noziedzīgs nodarījums Francijā, proti, pirmkārt, “Credito Italiano” telpu bojāšana (darbība Nr. 3), otrkārt, transportlīdzekļa “Fiat Brava” sabojāšana, to sadedzinot (darbība Nr. 6).
- 7 Pirmkārt, KL vienkārši atradās finanšu iestādes tuvumā, kad citas personas, kas piederēja vienai un tai pašai grupai, veica postīšanas darbības, otrkārt, attiecībā uz transportlīdzekļa bojāšanu un dedzināšanu – KL tikai bija redzēts “pie automašīnas” ar nūju rokās.
- 8 Tāpēc izmeklēšanas palāta secināja, ka abpusējas sodāmības nosacījums attiecībā uz šiem diviem nodarījumiem nav izpildīts, jo KL personīgi nepiedalījās materiālā darbībā, kas ir krimināli sodāma saskaņā ar Francijas tiesībām.
- 9 Tā kā Itālijas tiesa vērtēja septiņas darbības kā vienu nedalāmu nodarījumu, visas nenošķiramas darbības, kuras Itālijas Kriminālkodeksa 419. pantā tiek kvalificētas kā postīšana un izlaupīšana, ir jānoraida saskaņā ar abpusējas sodāmības nosacījumu.
- 10 Anžē ģenerālprokurors iesniedza par šo spriedumu kasācijas sūdzību.

II. Savienības tiesības:

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

- 11 [Hartas] 49. pantā “Noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi” ir noteikts:

“[..]

3. Sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu.”

Padomes Pamatlēmums (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (2002/584/TI)

- 12 [Pamatlēmuma] 2. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera piemērošanas joma” ir noteikts:

“[..]

4. Tādu nodarījumu gadījumā, uz ko neattiecas 2. punkts, nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka darbības, par kurām izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, uzskata par nodarījumu saskaņā ar izpildes valsts tiesībām neatkarīgi no tā sastāva elementiem vai kvalifikācijas.”

- 13 [Pamatlēmuma] 4. pantā “Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildīšanas pamats” ir noteikts:

“Izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu:

- 1) Ja vienā no gadījumiem, kas minēti 2. panta 4. punktā, darbību, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā, neuzskata par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesībām; [..]”

III. Anžē ģenerālprokurora kasācijas sūdzība:

- 14 Prokurors it īpaši uzskata, ka, lai gan izmeklēšanas palāta uzskatīja, ka divi nodarījumi, proti, *Credito Italiano* telpu bojāšana un *Fiat Brava* bojāšana un dedzināšana, netika izdarīti, tai bija jāpārbauda tikai tas, vai piespriestais sods nepārsniedza maksimālo sodu par noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem bija paredzēta abpusēja sodāmība.
- 15 Šajā ziņā *Cour de cassation* [Kasācijas tiesas] ģenerālvokāts savukārt piebilst, ka, pirmkārt, apstākļi, ka vismaz viena no septiņām KL pārmestajām darbībām saistībā ar tādu noziedzīgu nodarījumu kā postīšana un izlaupīšana nav sodāma saskaņā ar Francijas krimināltiesībām, neļauj secināt, ka abpusējas sodāmības nosacījums attiecībā uz šo noziedzīgu nodarījumu nav izpildīts. Proti, pēc viņa domām, Francijā KL var tikt saukts pie kriminālatbildības saistībā ar apsūdzībām bojāšanā vai zādzībā, kas izvirzītas par citām postīšanas un izlaupīšanas darbībām, un netiek apstrīdēts, ka ar šīm darbībām pietiek, lai raksturotu šo pārkāpumu saskaņā ar Itālijas tiesībām.
- 16 Otrkārt, viņš apgalvo, ka, ņemot vērā izmeklēšanas palātas argumentāciju, kas balstīta uz darbību, kuras veido tādu pārkāpumu kā postīšana un izlaupīšana, nedalāmo raksturu, ir jāizvērtē, ar kādiem nosacījumiem šis pārkāpums ir jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Itālijas tiesībām, kas pārsniedz viņa uzdevumu, veicot abpusējas sodāmības pārbaudi.

- 17 Visbeidzot viņš norāda, ka tāds risinājums kā atteikt nodošanu, lai izpildītu par postīšanu un izlaupīšanu piespriesto sodu, nozīmē attiecīgās personas nesodāmību par visām šādi sodāmām darbībām, lai arī nav strīda, ka nodošana saistībā ar lielāko daļu no darbībām būtu iespējama un sods būtu pamatots.
- 18 Šajā ziņā viņš atsaucas uz *Cour de cassation* [Kasācijas tiesas] judikatūru, atbilstoši kurai ar Eiropas apcietināšanas orderi pieprasītā persona var tikt nodota, ja ir pasludināts notiesājošs spriedums, piespriežot vienotu sodu vismaz par vienu no noziedzīgiem nodarījumiem, kas atbilst *Code de procédure pénale* 695-12. un 695-23. pantā paredzētajiem nosacījumiem (minēti nodaļā par Eiropas apcietināšanas orderi), un ja [minētais sods] nepārsniedz maksimālo sodu par nodarījumiem, kas var izraisīt nodošanu.
- 19 Viņš apgalvo, ka šis risinājums ir jāpiemēro arī tad, ja notiesāšana bijusi par vienu pārkāpumu, ko raksturo vairākas materiālas darbības, no kurām daļa nevar būt pamatā nodošanai.

IV. Cour de cassation vērtējums:

- 20 Kasācijas tiesvedībā rodas jautājumi par abpusējas sodāmības nosacījumu un par to, kā izpildes valstij ir jāpiemēro samērīguma princips.

Par abpusējas sodāmības nosacījumu

- 21 Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 2. panta 4. punktu attiecībā uz nodarījumiem, kas nav minēti 2. punktā iekļautajā trīsdesmit divu nodarījumu sarakstā, izpildes dalībvalsts drīkst attiecināt uz nodošanu nosacījumu, ka darbības, attiecībā uz kurām ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, tiek atzītas par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar izpildes valsts tiesībām neatkarīgi no tā sastāva elementiem vai kvalifikācijas.
- 22 Tādējādi, saskaņā ar šī pamatlēmuma 4. panta par Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildīšanas pamatu 1. punktu izpildes tiesu iestāde var atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, ja nav izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums.
- 23 No Tiesas judikatūras (spriedums, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza*, C-289/15, EU:C:2017:4, 38. punkts) izriet, ka izpildes valsts kompetentajai iestādei, izvērtējot abpusējo sodāmību, ir jāpārbauda, vai pārkāpuma materiālie elementi, kas atspoguļoti izdevējas valsts kompetentās iestādes pasludinātajā spriedumā, paši par sevi arī būtu krimināli sodāmi izpildes valstī, ja tie tiktu konstatēti šajā teritorijā.
- 24 Tiesa precizē, ka, tā kā abpusējās sodāmības nosacījums ir izņēmums no noteikuma attiecībā uz spriedumu atzīšanas un notiesāšanas izpildes principu, sprieduma neatzīšanas un soda neizpildīšanas pamata piemērošanas joma, neesot abpusējai sodāmībai, kā tas paredzēts Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta

- d) apakšpunktā, ir jāinterpretē šauri, lai ierobežotu neatzīšanas un neizpildīšanas gadījumus (spriedums, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza*, C-289/15, EU:C:2017:4, 46. punkts).
- 25 Visbeidzot tā norāda, ka perfekta atbilstība netiek pieprasīta nedz kā viens no nodarījuma sastāva elementiem, kas tiek attiecīgi kvalificēti sprieduma valsts vai izpildes valsts tiesībās, nedz šī nodarījuma nosaukumā vai klasifikācijā atbilstoši attiecīgajām valsts tiesībām (spriedums, 2017. gada 11. janvāris, *Grundza*, C-289/15, EU:C:2017:4, 35. punkts).
- 26 Šajā lietā KL tika piespriests desmit gadu brīvības atņemšanas sods par postīšanu un izlaupīšanu, kas ietver septiņu bojāšanas vai izlaupīšanas faktu virkni. *Cour d'appel d'Angers* [Anžē Apelācijas tiesas] izmeklēšanas palāta secināja, ka divas no šīm darbībām Francijas tiesībās nebija krimināli sodāmas. Savukārt tā atzina, ka piecas bojāšanas darbības Francijā varēja būt krimināli sodāmas, kvalificējot tās kā zādzību ar bojāšanu, kas veiktas grupā.
- 27 Itālijas tiesībās tāds noziedzīgs nodarījums kā postīšana un izlaupīšana attiecas uz vairākām iznīcināšanas un bojāšanas darbībām lielā apmērā, kas ne tikai rada kaitējumu minētajiem mantas īpašniekiem, bet arī traucē sabiedrības mieru, apdraudot pilsoniskās dzīves normālu norisi.
- 28 Francijas krimināltiesībās sabiedrības miera apdraudēšana, masveidā iznīcinot kustamo vai nekustamo īpašumu, nav krimināli sodāma. Krimināli sodāma ir vienīgi mantas iznīcināšana, bojāšana, zādzība ar bojāšanu, kas attiecīgā gadījumā tiek veiktas grupā, nodarot kaitējumu tās īpašniekiem.
- 29 Tāpēc rodas jautājums, vai šādam sabiedrības miera apdraudējumam, ko Dženovas Apelācijas tiesa un Itālijas Augstākā kasācijas tiesa apsūdzēja KL, uzskatāmas to par tāda noziedzīga nodarījuma kā postīšana un izlaupīšana būtisku sastāvdaļu, ir nozīme, izvērtējot abpusējas sodāmības nosacījumu.
- 30 Lai gan netiek prasīta perfekta atbilstība starp nodarījuma veidojošiem elementiem Itālijas tiesībās un Francijas tiesībās, sabiedrības miera apdraudējums tomēr ir tāda nodarījuma kā postīšana un izlaupīšana būtiska sastāvdaļa.
- 31 No tā izriet, ka šajā gadījumā abpusējas sodāmības principa piemērošana, šķiet, nav tik acīmredzama, lai nerastos nekādas saprātīgas šaubas.
- 32 *Cour de cassation* uzdod šajā ziņā Tiesai pirmos divus jautājumus, kas tiks minēti turpinājumā.

Par izpildes dalībvalsts veiktu Eiropas apcietināšanas ordera samērīguma izvērtēšanu

- 33 Lai gan abpusējas sodāmības princips nerada šķēršļus nodošanai, tad rodas jautājums par tāda soda samērīgumu, kura izpildes nolūkā ir pieprasīta nodošana,

tikai par darbībām, attiecībā uz kurām ir izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums.

- 34 No Tiesas judikatūras izriet, ka savstarpējās atzīšanas princips, kurš ir Pamatlēmuma 2002/584/TI sistēmas pamats, atbilstoši minētā lēmuma 1. panta 2. punktam nozīmē, ka dalībvalstīm principā ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis (spriedums, 2009. gada 6. oktobris, *Wolzenburg*, C-123/08, EU:C:2009:616, 57. punkts).
- 35 Proti, minētās [dalībvalstis], pirmkārt, var atteikt šāda ordera izpildi tikai pamatlēmuma 3., 4. un 4. a pantā paredzētajos neizpildes gadījumos, un, otrkārt, var pakļaut tā izpildi vienīgi 5. pantā paredzētajiem nosacījumiem (spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Lanigan*, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 36. punkts).
- 36 Šajā ziņā ir jānorāda, ka pamatlēmumā par Eiropas apcietināšanas orderi nav tiesību normas, ar ko izpildes dalībvalstij tiktu atļauts atteikt attiecīgās personas nodošanu, pamatojoties uz to, ka izdevējas valsts piespriestais sods par nodarījumiem, kuru dēļ tiek veikta nodošana, ir nesamērīgs.
- 37 Tādējādi, lai gan izpildes dalībvalsts uzskata, ka pastāv nopietnas ar Eiropas apcietināšanas ordera samērīgumu saistītas grūtības, tā nevar šī iemesla dēļ neizdot rīkojumu par pieprasītās personas nodošanu izdevējas valsts piespriestā soda izpildīšanas nolūkā.
- 38 Lai gan principā pirms Eiropas apcietināšanas ordera izdošanas izdevējas valstij ir jāpārbauda tā samērīgums, tādējādi ievērojot savstarpējās atzīšanas principu, šī pārbaude neļauj novērst samērīguma principa neievērošanu, ja šis orderis, kā tas ir izskatāmajā lietā, tika izdots, lai izpildītu sodu, kas piespriests par vienotu noziedzīgu nodarījumu, ko raksturo vairākas darbības, bet no kurām tikai dažas izpildes dalībvalsts tiesībās ir uzskatāmas par pārkāpumu.
- 39 Proti, šajā gadījumā izdevējā valstī piespriestais sods tiks izpildīts pilnībā, lai gan nodošana par dažām darbībām, par kurām šis sods ir ticis piespriests, ir izslēgta.
- 40 No tā izriet, ka, lai arī orderis varēja būt samērīgs tā izdošanas brīdī, nevar izslēgt, ka tā izpildes brīdī tas vairs nav samērīgs.
- 41 Taču no pamatlēmuma 1. panta 3. punkta, skatot to kopsakarā ar 12. apsvērumu, izriet, ka, izdodot Eiropas apcietināšanas orderi, ir jāievēro Hartā nostiprinātās pamattiesības un tiesību pamatprincipi.
- 42 Šajā ziņā Hartas 49. panta 3. punktā ir noteikts princips, ka sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu.
- 43 *Cour de cassation* par to uzdod savu trešo prejudiciālo jautājumu.

V. Lūgums izskatīt lietu paātrinātā tiesvedībā:

- 44 Tā kā lūgtā interpretācija var vispārēji ietekmēt gan iestādes, kuras ir aicinātas sadarboties saistībā ar Eiropas apcietināšanas orderi, gan pieprasītās personas, kura atrodas neskaidrā situācijā, tiesības, un tā kā izpildes tiesu iestādes pienākums ir lemt pēc iespējas labākos apstākļos par tai nosūtīto nodošanas pieprasījumu, tādējādi dodot tai iespēju iespējami īsā laikā izpildīt pienākumus, kas tai ir jāievēro saskaņā ar Pamatlēmumu 2002/584/TI, un brīvību ierobežojošu pasākumu (pārbaude tiesā), kas ir piemērots KL šajā tiesvedībā, ir lietderīgi lūgt izskatīt lietu paātrinātā tiesvedībā, kas paredzēta Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 23. pantā un minētās Tiesas Reglamenta 105. un nākamajos pantos.

VI. Uzdotie jautājumi:

- 45 *Cour de cassation* uzdod šādus jautājumus:

1. Vai Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 4. punkts un 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir izpildīts tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, kurā nodošana ir pieprasīta par darbībām, kas izdevējā valstī tiek kvalificētas kā postīšana un izlaupīšana, proti, kā postīšanas un izlaupīšanas darbības, ar ko ir apdraudēts sabiedrības miers, ja izpildes dalībvalstī ir paredzēta kriminālatbildība par zādzību ar bojāšanu, iznīcināšanu, bojāšanu, kurā šāds sabiedrības miera apdraudējuma elements nav prasīts?

2. Ja uz pirmo jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, vai Pamatlēmuma 2002/584 2. panta 4. punkts un 4. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka izpildes valsts tiesa var atteikt tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu, kas izdots soda izpildīšanas nolūkā, ja tā konstatē, ka izdevējas valsts tiesu iestādes attiecīgajai personai ir piespriedušas šo sodu par vienota pārkāpuma izdarīšanu, izvirzot tai apsūdzību par vairākām darbībām, no kurām tikai dažas izpildes valstī tiek uzskatītas par noziedzīgu nodarījumu? Vai tās ir jānošķir atkarībā no tā, vai izdevējas valsts tiesu iestādes šīs vairākas darbības uzskatīja par nodalāmām [vai nenodalāmām]?

3. Vai ar Pamattiesību hartas 49. panta 3. punktu izpildes dalībvalsts iestādei ir noteikts pienākums atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildīšanu, ja, pirmkārt, tas tika izdots vienota soda izpildei par vienotu pārkāpumu un ja, otrkārt, dažas no darbībām, par kurām tika piespriests šis sods, nav noziedzīgs nodarījums saskaņā ar izpildes dalībvalsts tiesībām un nodošanu var veikt tikai par dažām no šīm darbībām?